

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej . Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

bułgarski

Swipe to change

Krajowe systemy wymiaru sprawiedliwości

Bułgaria

Na niniejszej stronie przedstawiono informacje dotyczące systemu sądownictwa w Bułgarii.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – system sądowy

Bułgarski system sądownictwa jest trójinstancyjny. Sądy są organami państwowymi orzekającymi w sprawach cywilnych, karnych i administracyjnych.

W Bułgarii funkcjonują następujące sądy:

sądy rejonowe – 113;

sądy okręgowe – 28;

sądy administracyjne – 28;

Wyspecjalizowany Sąd Karny – 1;

sądy apelacyjne – 5;

Wyspecjalizowany Sąd Apelacyjny w Sprawach Karnych – 1;

sądy wojskowe – 5;

Wojskowy Sąd Apelacyjny – 1;

Najwyższy Sąd Kasacyjny – 1;

Najwyższy Sąd Administracyjny – 1.

Administracja sądowa

Organizację i działalność sądów bułgarskich reguluje ustawa o systemie sądownictwa, która określa strukturę i zasady funkcjonowania organów sądowych, relacje między nimi oraz relacje między organami sądowymi a organami ustawodawczymi i wykonawczymi.

Zgodnie z ustawą o systemie sądownictwa ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym nr 64/2007 Najwyższa Rada Sądownictwa jest najwyższym organem administracyjnym i odpowiada za zarządzanie sądownictwem, gwarantując jego niezawisłość. Rada określa skład sądownictwa i organizuje jego prace, a także reguluje jego działalność, nie wywierając wpływu na niezawisłość odpowiednich organów.

Najwyższa Rada Sądownictwa ustala liczbę okręgów sądowych i siedziby sądów rejonowych, okręgowych, administracyjnych i apelacyjnych na wniosek Ministra Sprawiedliwości oraz – w przypadku sądów wojskowych – w porozumieniu z Ministrem Obrony.

Obszary właściwości sądów rejonowych, okręgowych, administracyjnych wojskowych i apelacyjnych niekoniecznie muszą pokrywać się z podziałem administracyjnym państwa.

Rodzaje sądów – krótka charakterystyka

Sądy rejonowe – sądy rejonowe to podstawowe sądy rozpatrujące sprawy w pierwszej instancji. Od wyroków sądów rejonowych przysługuje odwołanie do odpowiedniego sądu okręgowego.

Sądy okręgowe – sądy okręgowe rozpatrują sprawy w pierwszej i drugiej instancji. Jako sądy pierwszej instancji wydają wyroki w ściśle określonej kategorii spraw o wysokiej wartości przedmiotu sporu lub dotyczących istotnych interesów społecznych. Rozpatrując sprawy jako sądy drugiej instancji (apelacyjne), ponownie rozpatrują orzeczenia wydane przez sądy rejonowe.

Sądy administracyjne – sądy administracyjne są sądami właściwymi do orzekania we wszystkich sprawach o: wydanie, zmianę, uchylenie lub orzeczenie nieważności aktów administracyjnych; orzeczenie nieważności lub bezskuteczności umowy zawartej na mocy kodeksu postępowania administracyjnego; przyznanie zadośćuczynienia z tytułu nieuzasadnionych działań lub zaniechań organów administracyjnych; przyznanie ochrony przed bezprawną egzekucją; przyznanie odszkodowania za szkodę wynikającą z niezgodnych z prawem aktów, działań lub zaniechań organów administracyjnych i urzędników administracji; przyznanie odszkodowania za szkody wynikające z przymusowej egzekucji; orzeczenie nieważności lub uchylenie orzeczeń wydanych przez sądy administracyjne; stwierdzenie nieautentyczności aktu administracyjnego sporządzonego na podstawie kodeksu postępowania administracyjnego. Skargę o ustalenie istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego z zakresu prawa administracyjnego może wnieść każdy, kto ma w tym interes i nie dysponuje innymi środkami prawnymi.

Sprawy rozpatruje sąd administracyjny właściwy miejscowo dla siedziby organu, który wydał zaskarżony akt administracyjny. Jeżeli taka siedziba mieści się za granicą, sprawa zostaje przekazana do rozpatrzenia przez Sąd Administracyjny dla miasta Sofii.

Od aktów administracyjnych służących bezpośredniej realizacji bułgarskiej polityki krajowej, zagranicznej, obronnej lub polityki bezpieczeństwa nie przysługuje odwołanie, chyba że odpowiednie przepisy stanowią inaczej.

Inne sądy wyspecjalizowane

Sądy wojskowe rozpatrują, jako sądy pierwszej instancji, sprawy karne dotyczące domniemych przestępstw popełnionych w trakcie wykonywania obowiązków służbowych lub w związku z tymi obowiązkami przez generałów, oficerów, podoficerów oraz członków personelu szeregowego w bułgarskiej armii, pracowników cywilnych w Ministerstwie Obrony oraz pracowników innych ministerstw i agencji w ramach struktur podlegających Ministrowi Obrony, Agencji Bezpieczeństwa Narodowego i Krajowym Służbom Wywiadowczym. W takich sprawach funkcję sądu drugiej instancji pełni Wojskowy Sąd Apelacyjny. Właściwość sądów wojskowych określa kodeks postępowania karnego. Sądy wojskowe mają taki sam status jak sądy okręgowe. Istnieje tylko jeden **Wojskowy Sąd Apelacyjny**, który rozpatruje odwołania i sprzeciwy od orzeczeń wydawanych przez krajowe sądy wojskowe.

Sądy apelacyjne rozpatrują odwołania i sprzeciwy od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe podlegające ich właściwości miejscowej.

Wyspecjalizowany Sąd Karny z siedzibą w Sofii ma status sądu okręgowego. Jego właściwość została określona w odpowiedniej ustawie. Wyczerpująca lista przestępstw wchodzących w zakres właściwości Wyspecjalizowanego Sądu Karnego – obejmująca zasadniczo przestępstwa popełniane przez zorganizowane grupy przestępcze – została określona w art. 411a kodeksu postępowania karnego.

Wyspecjalizowany Sąd Apelacyjny w Sprawach Karnych rozpatruje odwołania i sprzeciwy od orzeczeń wydanych przez Wyspecjalizowany Sąd Karny.

Najwyższy Sąd Kasacyjny jest sądem najwyższej instancji w sprawach cywilnych i karnych. Jego właściwość obejmuje całe terytorium Republiki Bułgarii. Sąd sprawuje najwyższą kontrolę sądową nad prawidłowym i jednolitym stosowaniem przepisów przez wszystkie sądy. Siedziba Najwyższego Sądu Kasacyjnego mieści się w Sofii.

Najwyższy Sąd Administracyjny sprawuje najwyższą kontrolę sądową nad prawidłowym i jednolitym stosowaniem przepisów przez sądy administracyjne. Najwyższy Sąd Administracyjny rozpatruje odwołania od aktów Rady Ministrów, premiera, wicepremiera, ministrów, prezesów innych instytucji bezpośrednio podlegających Radzie Ministrów, aktów Najwyższej Rady Sądownictwa, Narodowego Banku Bułgarii, aktów gubernatorów okręgów i innych aktów przewidzianych w ustawie oraz skargi na nie; orzeka w sprawach dotyczących zgodności z prawem aktów prawnych ustawodawstwa wtórnego; jako instancja kasacyjna bada orzeczenia sądowe, orzeka w sprawach administracyjnych i rozpatruje wnioski o uchylenie prawomocnych wyroków sądu w sprawach administracyjnych.

Sąd Arbitrażowy przy Bułgarskiej Izbie Gospodarczo-Przemysłowej

Sąd Arbitrażowy rozstrzyga spory cywilne i spory dotyczące uzupełnienia braków w umowach lub dostosowania treści umów do nowych okoliczności, niezależnie od tego, czy jedna lub obydwie strony posiadają siedzibę lub miejsce zamieszkania w Republice Bułgarii.

Trybunał Konstytucyjny Republiki Bułgarii

Bułgarski **Trybunał Konstytucyjny** pełni rolę gwaranta nieodwracalności procesów demokratycznych w Bułgarii, których realizacja jest głównym celem konstytucji. Trybunał nie jest częścią systemu sądowego; funkcjonuje on jako niezależny organ, którego uprawnienia określa konstytucja i który funkcjonuje w ramach wyznaczonych w specjalnej ustawie. Orzeczenia Trybunału dotyczące m.in. ochrony praw człowieka i interesów prawnych obywateli, rozdziału władz, nienaruszalności własności prywatnej, swobody prowadzenia działalności gospodarczej, niezależności mediów, zakazu cenzury oraz zgodności Konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych z konstytucją spotkały się z istotnym uznaniem opinii publicznej oraz z uznaniem podmiotów na arenie międzynarodowej.

Prawnicza baza danych

Każdy sąd w Bułgarii prowadzi stronę internetową, na której publikuje informacje na temat struktury sądu, jego działalności oraz spraw toczących się przed nim oraz już rozstrzygniętych.

Strona internetowa **Najwyższej Rady Sądownictwa** zawiera szczegółowy wykaz sądów w Bułgarii wraz z ich adresami i łączami do odpowiednich stron internetowych (dostępnych wyłącznie w języku bułgarskim).

Łącza do stron internetowych najważniejszych sądów zostały podane poniżej:

Sąd Rejonowy w Sofii (Sofiyski Rayonen Sad) (SRS)

Sąd dla miasta Sofii (Sofiyski Gradski Sad) (SGS)

Sąd Okręgowy w Sofii (Sofiyski Okrazhen Sad) (SOS)

Wyspecjalizowany Sąd Karny (Spetsializiran Nakazatelen Sad) (SpNS)

Sąd Apelacyjny w Sofii (Sofiyski Apelativen Sad) (SAS)

Wojskowy Sąd Apelacyjny (Voenno Apelativen Sad)

Wyspecjalizowany Sąd Apelacyjny w Sprawach Karnych (Apelativen Spetsializiran Nakazatelen Sad) (ASpNS)

Najwyższy Sąd Administracyjny (Varhoven Administrativen Sad) (VAS)

Najwyższy Sąd Kasacyjny (Varhoven Kasatsionen Sad) (VKS)

Trybunał Konstytucyjny (Konstitutsionen Sad) (KS)

Elektroniczne bazy aktów prawnych:

Komercyjne

Apis

Ciela

Encyklopedia prawnicza (Yuridicheska Entsiklopedia)

Nieodpłatne

Lex

Wersja elektroniczna Dziennika Urzędowego (Elektronen Darzhaven Vestnik)

Inne przydatne strony zawierające informacje prawne:

Zgromadzenie Narodowe (Narodno Sabranie)

Rada Ministrów (Ministerski Savet)

Ministerstwo Sprawiedliwości (Ministerstvo na Pravosadieto)

Najwyższa Rada Sądownictwa (Vissh Sadeben Savet)

Ostatnia aktualizacja: 25/08/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.